BUNADENE FRA TRØNDELAG

Sydd

for hånd & med hjerte

NORSK FLID

HUSFLIDEN®

GODT HÅNDVERK SKYNDER SEG IKKE.

Det finnes flere hundre ulike bunader i Norge. Vi i Norsk Flid Husfliden syr de fleste av dem, og hver butikk har spesiell kunnskap om sine lokale bunader. Vi forvalter den tradisjonen de er en del av. Vi er til og med så heldige at vi får være med på å utvikle nye bunader etter hvert. For fortsatt er det slik at den fineste bunaden ligger gjemt i en kistebunn og venter på å bli funnet og rekonstruert.

Hver bunad har sin helt spesielle historie. Sydd spesielt for deg. Sydd for å vare i generasjoner.

Din bunadshistorie kan begynne nå.

Trønderbunad | 6

Trønderbunad | 6

Trønderbunad i gloria | 14

Trønderbunad i gloria | 16

Ålenbunad | 26

Trønderbunad i gloria | 14

Trønderbunad | 6

BUNADER FRA TRØNDELAG.

NOEN AV LANDETS FINESTE.

Borgerbunad fra Trøndelag| 18

Trønderbunad i gloria | 14

Norsk Flid barnebunad | 32

Fosenbunaden | 20

Norsk Flid barnebunad | 32

Trønderbunad m/røtter i Gauldalen | 30

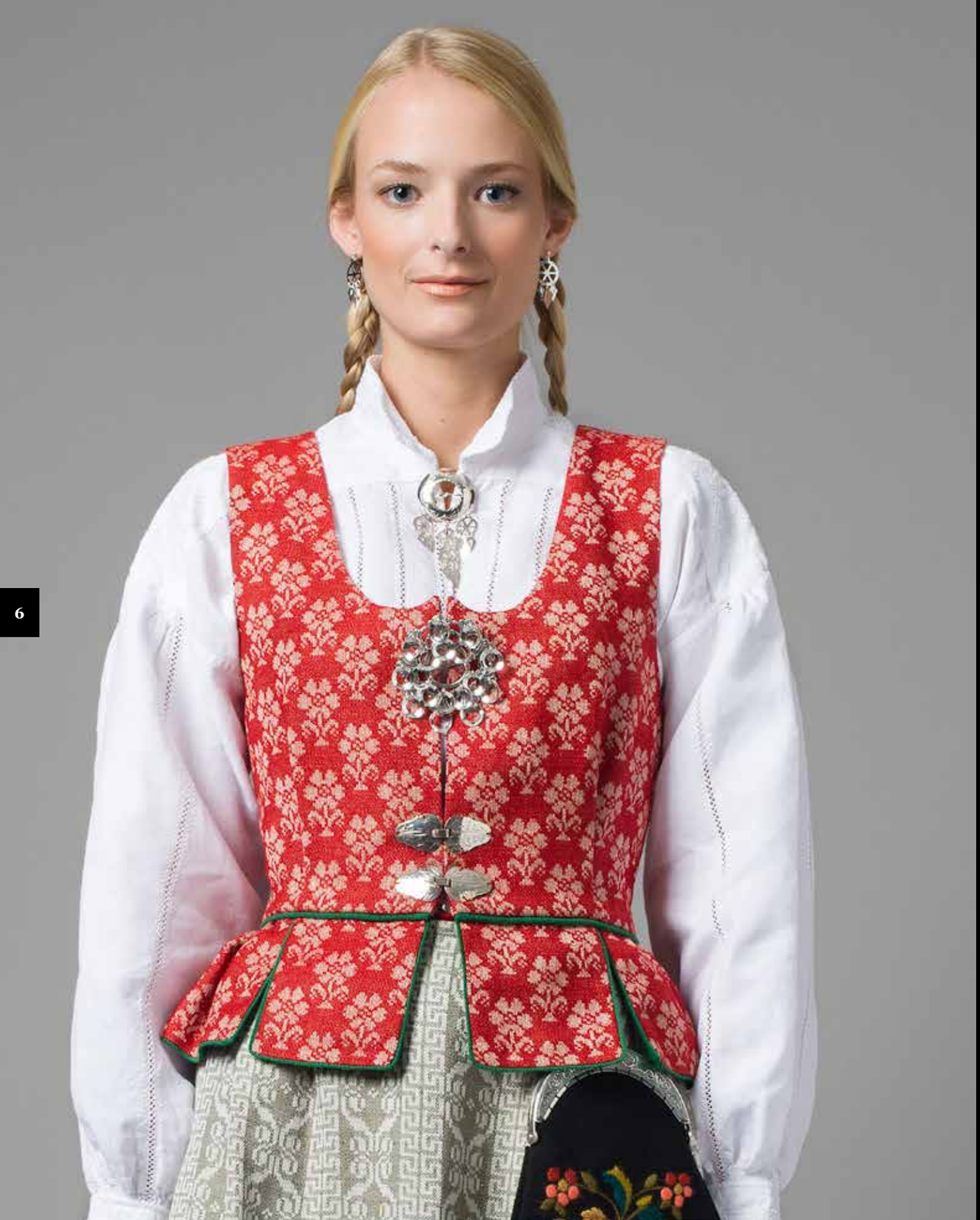

TRØNDERBUNAD – NORGES MEST POPULÆRE BUNAD

Det er ingen tilfeldighet at Trønderbunaden ble kåret til Norges mest populære bunad. Enkelheten, fasongen og den figursydde vesten er med på å gi den særpreg og moderne appell. Slik var det ikke den gangen bunaden ble konstruert for snart hundre år siden, for den gangen ville man helst ikke vise frem «gammelklæern».

I 1920 begynte man å lete etter gamle draktdeler, og den komplette Trønderbunaden slik den er i dag ble ferdigstilt på begynnelsen av 1960-tallet. Dette ble gjort av bunadsnemda, oppnevnt av Norsk Husflids venner – Husfliden Trondheim, i samarbeid med de tre håndarbeidslærerinnene Kaspara Kyllingstad, Ingeborg Krogstad og Ragna Rytter.

Målet var å lage en felles bunad for hele fylket. Inspirasjonen? Ulike tradisjoner i trøndelagsbygdene og rokokkomotene på 1700-tallet som den gang hadde stor innflytelse på drakttradisjonene i Trøndelag.

Rose med stilk

Enkel rose

Rose med bølge

VESTEN

Vesten er gjort av ulldamask, med lin i renning og ull i innslag.
Det er tre variasjoner i mønsteret; enkel rose, rose med stilk og rose med bølge.

STAKKEN

Stakken er i ull, og i fargene blått, grønt og rust. Forkleet er av lindamask i fargene grått/hvitt og grønt/hvitt, og finnes i to mønster; vekre og rose. Understakken er av bomull og i fargene grønt og rust. Til bunaden i blått og grønt brukes grått/hvitt forkle og rust understakk. Til bunaden i rust brukes grønt/hvitt forkle og grønn understakk.

Vekre

Rose

Vekre gloria

Rose gloria

Soknedal rust

Soknedal lilla

Tydal

Gauldal

Kosberg

Selbu

Singsås

Linskautet

VESKA

Til bunaden hører det med en veske, som tidligere ble kalt «lauslomme». Forstykket er av sort ullstoff med broderi i flere farger. Bakstykket er av skinn, og veska er foret med baskerlin.Veska finnes i tre forskjellige broderier. Opprinnelig kommer de fra Soknedal, Gauldal og Tydal. Broderiet på Soknedal finnes både i rustrød og lilla. Opprinnelig var veskelåset av messing, men nå brukes også forsølvet lås. Tydalsveska selges bare som ferdig modell.

HODEPLAGG

Som hodeplagg til Trønderbunaden, kan det brukes både rosebrodert lue og hvitt linskaut. Lua finnes i tre varianter, med mønster fra Selbu, Kosberg eller Singsås. I dag brukes svart silke i stedet for fløyel, som var det opprinnelige materialet.

Skautet, eller hodelinnet, er i hvit, halvklar lin, med en smal bord i enkel uttrekkssøm rundt hele kanten, og en bred bord i dobbel uttrekkssøm framme. Endene, som henger nedover ryggen, har firkanter i dobbel uttrekkssøm. Under skautet ser vi en smal valk trukket med rødt tøy. Denne holder skautet på plass. Linskautet er det gamle «brurplagget» som ble brukt på vei til kirken i Selbu. I prestegården ble bruden så pyntet med krans og krone.

SKJORTA

Skjorta er av hvit lin, med rikt broderte mansjetter, halslinning og skulderstykker. Over det meste av Trøndelag ble det brukt geometriske mønster til hvitsømmen, men det fantes også tradisjoner for å bruke rankesøm. Siden rankesømmen var lettere å sy, ble denne valgt til Trønderbunaden. Skjorta finnes i tre forskjellige mønster; skjorte nr. 1 og nr. 2 og festskjorte. Festskjorta har samme broderi som skjorte nr. 2, men den har i tillegg uttrekkssøm på ermene og brystet.

Cape

Sjal

CAPET

Ytterplagget til Trønderbunaden er basert på fem gamle cape som ble funnet på Sverresborg Trøndelag Folkemuseum, og i Trøndelags tekstilsamlinger. Alle capene var like i form og farge. På de gamle capene var det en noe variert mønsterrapport. Alle var imidlertid gjort i kongeblå ulldamask, og var tett rynket rundt den rett oppstående halslinningen. Capet er foret med svart ullstoff.

SJALET

Sjalet er en kopi av et sjal som finnes på Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum i Trondheim.

SØLVET

Skjorta skal ha en bursølje i halsen, og mansjettknapper. På vesten brukes Agnus Dei eller ringsølje. Den har to sølvspenner i livet. I halsen på capet brukes en støpt hekte i sølv.

Agnus Dei og bursølje i hals

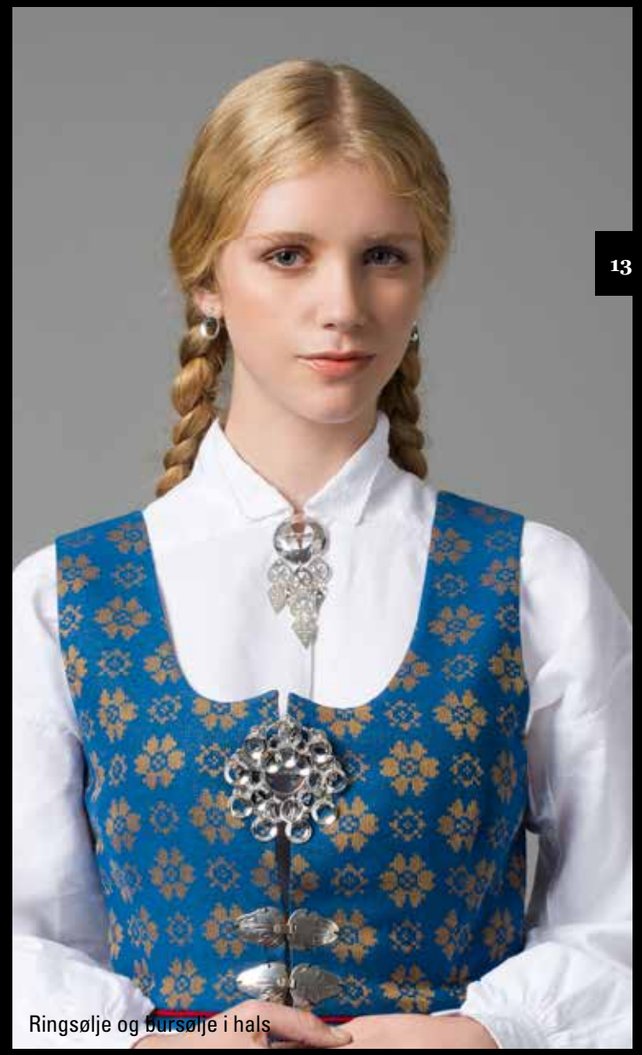

Ringsølje og bursølje i hals

TRØNDERBUNAD I GLORIA

Med det spesielle gloriagarnet i vesten skiller den seg tydelig ut med en gyllen farge. Stoffet er vevd i et mercerisert bomullsgarn og ull. Gloriagarnet var mye i bruk for 50 år siden og nå er det altså tilbake igjen i en populær variant av Trønderbunaden.

Gloriabunaden er rekonstruert av oss og har på kort tid blitt svært populær, ikke minst blant yngre. Det er samme mønster i vesten og forkleet som på den andre bunaden, den finnes i rust, grønt, blått og sort, men har en mer gyllen farge.

GLORIA – I SVART

Gloria i svart er en stilren og enkel variant av Trønderbunaden. Rundt 1950 var det fortsatt vanlig å veve sitt eget stoff til festdraktene sine, og mønster og farger varierte mer enn det gjorde i dag. Det finnes eksempler på trønderbunader fra denne perioden, der både vest og stakk har samme mønster.

I tillegg fant vi et eksemplar av modellen med svart stakk, og mønstret vest og forkle. Med det som utgangspunkt har vi rekonstruert vår nye modell Svart Gloria, med vest i silke og ull.

BORGERBUNAD FRA TRØNDELAG

Borgerbunaden har sin opprinnelse fra 1820-åra. Det var på den tida Matthias Conrad Peterson kjempet for at 17. mai-feiringen skulle bli en nasjonal festdag. De mest patriotiske herrer skaffet seg 17. mai-vesten. En vest det var vanskelig å få tak i. Den eksklusive vesten er i dag et sentralt plagg i Borgerbunaden.

Bunaden er rekonstruert av oss med god hjelp av Inger F. Molden. Jakken stammer fra Sverresborg Trøndelag Folkemuseum vesten er fra Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum og buksen fant vi på Inderøya bygdemuseum.

FOSENBUNADEN

Fosenbunaden er rekonstruert fra gamle deler funnet på Fosen rundt 1830 - åra. (Biedermeierstil). Den er rekonstruert av Solfrid Steigen Aune.

ÅLENBUNAD – EN TRO KOPI AV ORIGINALEN

Ålenbunaden er en rekonstruksjon av drakten til spelemannen Johannes Reitan fra Ålen. Bunaden representerer draktskikken slik den var i Røros draktdistrikt sist i 1800-årene. En populær bunad med fine og tidstypiske detaljer som den spesielle skjøttrøya.

Bunadnemnda i Bul i Nidaros gjorde arbeidet med å få kopiert den i 1952–53, og bunaden består av lokkbukse, linskjorte med broderi, vest, jakke/skjøttrøye, sokker, hoseband, lue, silketørkle og sølv.

Ålenbunaden finnes også som barnebunad i guttestørrelser.

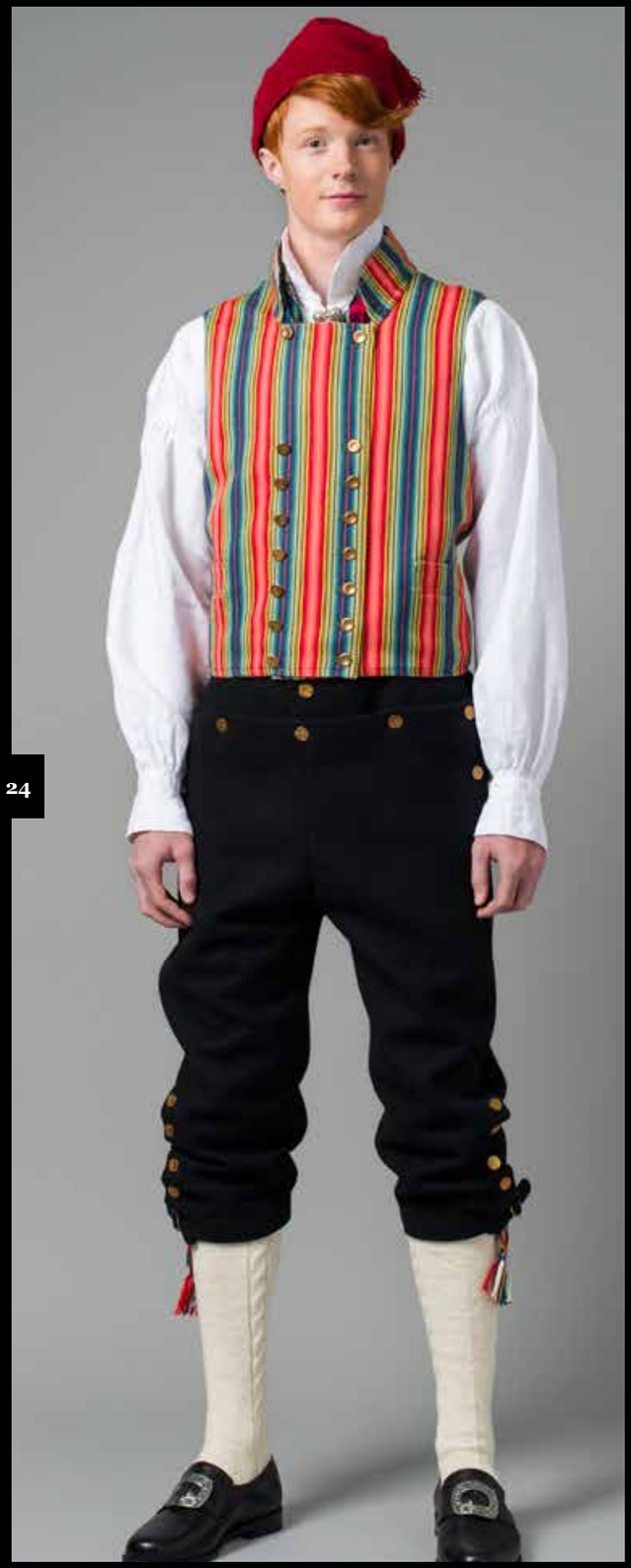

SKJORTA

Skjorta er av lin med tellesøm. Den har høy, stående krage og blir holdt sammen i halsen av ei sølje. Ermelinningen blir holdt sammen med mansjettknapper. I halsen knytter man et silketørkle.

VESTEN

Vesten er sydd i tynt smalstripet ullstoff, vevd i 16 forskjellige farger. Bindinga er femskaftet sateng. Vesten har stående krage, dobbeltknappet med åtte knapper og lommeklaffer.

JAKKA (SKJØTTRØYE)

Skjøttrøya har fått navnet sitt fra de to skjøtene den har bak. Jakken er vevd i svart ull og har trangt tosøms-erme med splitt og knapper nederst. Lommeklaffene har to messingknapper hver.

LOKKBUKSE

Den har fått navnet sitt fra lokket, en klaff som sitter foran og som blir knappet med 5 knapper. Buksa er sydd i samme stoff som jakken (skjøttrøya). Den har høy linning og tre knapper i høyden midt framme. Ved kneet er det splitt med fem knapper og smal linning med spenne.

SOKKER OG HOSEBAND

Det er mest vanlig med hvite mønsterstrikka strømper. Hoseband finnes i mange ulike farger.

LUA

I Røros draktdistrikt ble det ofte strikket lue med løkkestrikket kant. Unge gutter skulle ha rød lue med rød kant, ugifte menn skulle ha rød lue med svart kant og gifte menn skulle ha blå eller svart lue med rød kant.

TRØNDERBUNAD MED RØTTER I GAULDALEN

Gauldalsbunaden har jakke i hvitt vadmelsstoff og er en kopi av en skinntrøye fra 1820-tallet. Originalen ble funnet i Horg, og var opprinnelig en brudgomstrøye med uvanlig godt snitt. Vesten er i linrenning og ull, med rødt som bunnfarge og mønsterborder i blått, gult og grønt. Originalen er fra Byneset, og finnes i dag på Sverresborg Trøndelag Folkemuseum.

Til bunaden hører linskjorte med brodering, som finnes i to varianter. Du kan velge mellom strømper i tofarget mønsterstrikk eller ubleket ull, strikket med flette. Hosebånd for å holde strømpene oppe.

Gauldalsbunaden finnes også som barnebunad i guttestørrelser.

NORSK FLID BARNEBUNAD

Norsk Flid Husfliden har en lang og stolt bunadshistorie og er, gjennom sine 29 butikker, størst i Norge på bunad og bunadstilbehør. Det er ikke ofte det kommer nye bunader. Men nå har bunadskomitéen i Norsk Flid Husfliden designet en barnebunad som er inspirert av empirestilen, en klesmote fra 1795–1825.

Vi har hatt et ønske om å utvikle en bunad med god passform og i solide materialer som er inspirert av en tidsperiode. Bunaden blir tilgjengelig i størrelser fra 2–12 år til jenter og gutter. Bunaden er laget med justeringsmuligheter slik at barnet kan bruke den over flere år.

SYSTUA I BUNADSAVDELINGEN

Interessen for husflid er høyst levende i Trondheim. Butikken i Olav Trygvasons gate er for en institusjon å regne. Butikken har hatt ulike adresser gjennom sin 125 år gamle historie. I dag ligger den i Olav Trygvasons gt. 18.

Butikken i Trondheim har gjort et betydelig arbeid i forbindelse med utvikling av nye bunader og folkedrakter. For mange er den travle systua i bunadsavdelingen selve hjertet i butikken. Her treffer du mange ivrige syersker som daglig jobber med det krevende faget og håndverket bunadssøm er.

Bennett AS | Foto: Lars Botten / Palookaville | Marius Rua

Norsk Flid Husfliden Trondheim tlf: 73 83 32 30
www.norskflid.no

NORSK FLID HUSFLIDEN®